

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 303/2021-59

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Petrom Troščákom, advokátom, Hlavná 50, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Tp 113/2020 a proti postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tpo 6/2021 a jeho uzneseniu z 23. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Tp 113/2020 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tpo 6/2021 a jeho uznesením č. k. 8 Tpo 6/2021-366 z 23. februára 2021 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Prešov **je povinný** zaplatiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie **1 000 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Prešove **je povinný** zaplatiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie **1 500 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prešov a Krajský súd v Prešove **sú povinné** spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania **576,12 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronicky 25. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, ako aj postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a priznať mu primerané finančné zadostučinenie v celkovej sume 3 500 eur a trovy právneho zastúpenia.
2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 303/2021-27 z 13. júla 2021 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu na ďalšie konanie.
3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol väzobne trestne stíhaný pre dva trestné činy. Okresný súd v predmetnom trestnom konaní uznesením č. k. 41 Tp 113/2020-358 z 5. februára 2021 zamietol (v poradí druhú, pozn.) žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu (podanú obhajcom sťažovateľa 15. januára 2021) a zároveň jeho väzbu nenahradil písomným sľubom ani dohľadom probačného a mediáčného úradníka.
4. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť, ktorú následne doplnil a odôvodnil prostredníctvom obhajcu podaním doručeným okresnému súdu elektronickou formou 11. februára 2021.
5. Krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zamietol ako nedôvodnú.
6. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že sťažovateľ bol 11. marca 2021, teda ešte pred podaním ústavnej sťažnosti, prepustený z väzby na slobodu, a okresný súd trestným rozkazom č. k. 3 T 16/2021 z 11. marca 2021, právoplatným toho istého dňa, rozhodol, že sťažovateľ je vinný z tam uvedených trestných činov, a odsúdil ho k úhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní ôsmich mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov a zároveň k trestu prepadnutia veci.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ podal proti postupu okresného súdu a postupu krajského súdu v jeho záležitosti ústavnú sťažnosť, tvrdiac, že boli porušené jeho základné práva uvedené v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu, pretože z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu zjavne vyplýva, že súd sa vôbec nezaoberal elektronickým podaním jeho obhajcu z 11. februára 2021, ktoré adresoval okresnému súdu a ktoré predstavovalo odôvodnenie sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu z 5. februára 2021. Pochybenie sťažovateľ vidí v tom, že okresný súd nepostúpil podanie, v ktorom boli kvalifikovaným spôsobom vymedzené sťažnostné dôvody spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa, nesprávnom právnom posúdení, neprimeranosti

väzobného stíhania, pried'ahoch vo vyšetovaní, bránení v riadnej obhajobe prostredníctvom obhajcu a nevyhnutnosti nahradenia väzby inými prostriedkami s poukazom na psychické ochorenie s'ťažovateľa, krajskému súdu ako súdu rozhodujúcemu o jeho s'ťažnosti, resp. krajský súd na toto podanie vôbec neprihliadol.

8. Napadnuté uznesenie krajského súdu s'ťažovateľ považuje za nezákonné, pretože súd nezohľadnil tú skutočnosť, že nebola splnená materiálna podmienka preventívnej väzby, a to že nebolo zistené také konanie s'ťažovateľa alebo ďalšie konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývala dôvodná obava, že by s'ťažovateľ pokračoval v páchaní trestnej činnosti. Podľa jeho názoru ak aj súd považoval dôvody preventívnej väzby za splnené, mal v jeho prípade nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka, pretože jeho väzobné stíhanie je neprimerané a neproporcionálne vo vzťahu k jeho osobe, keďže je psychiatrickým pacientom užívajúcim psychofarmaká. Toto pochybenie okresného súdu nenapravil ani krajský súd, pretože nereagoval na jeho podstatné a právne relevantné s'ťažnostné námietky uvedené v podaní jeho obhajcu z 11. februára 2021, a preto s'ťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

9. V ďalšom okruhu námietok s'ťažovateľ poukazuje na pried'ahy v prípravnom konaní. V tejto súvislosti tvrdí, že orgány činné v trestnom konaní prakticky až do 15. januára 2021 nevykonávali žiadne relevantné úkony a okresná prokuratúra dosiaľ (ku dňu podania ústavnej s'ťažnosti, pozn.) nerozhodla o jeho s'ťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, ktorú obhajca s'ťažovateľa podal elektronicky ešte 20. októbra 2020.

10. S prihliadnutím na tú skutočnosť, že krajský súd už po druhý krát vo väzobnej veci s'ťažovateľa nereagoval na jeho s'ťažnostné námietky, nepovažuje s'ťažovateľ samotné deklarovanie porušenia označených práv za dostačujúce pri takom hrubom, zjavnom a opakovanom porušení, a preto požaduje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur od okresného súdu a v sume 2 500 eur od krajského súdu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, vyjadrenie krajského súdu a replika s'ťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

11. Okresný súd k svojmu stanovisku k ústavnej s'ťažnosti pripojil vyjadrenie zákonného sudcu [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že písomné znenie uznesenia z 5. februára 2021 bolo vyhotovené 8. februára 2021 a toho istého dňa bolo aj expedované stranám konania. Predmetné uznesenie bolo s'ťažovateľovi doručené 9. februára 2021 a jeho obhajcovi 10. februára 2021. Elektronické podanie obhajcu s'ťažovateľa (odôvodnenie s'ťažnosti) bolo okresnému súdu doručené 11. februára 2021 a spis bol 16. februára 2021 predložený krajskému súdu na s'ťažnostné konanie, pričom neobsahoval písomné odôvodnenie s'ťažnosti s'ťažovateľa. Zákonný sudca ďalej poukázal na tú skutočnosť, že asistentke senátu sa v piatok 12. februára 2021 zhoršil zdravotný stav, odišla z pracoviska k lekárovi a následne bola práceneschopná do 28. februára 2021. Pripustil, že k tvrdenému nedostatku došlo, ale stalo sa tak v dôsledku kritickej situácie na trestnom úseku, ktorá bola spôsobená pandemickou situáciou, keď viacerí zamestnanci boli práceneschopní, resp. v karanténe, a zostávajúci zamestnanci boli nadmerne zaťažovaní a nestihli všetko odkontrolovať.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

12. Krajský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že okresný súd mu predmetnú trestnú vec predložil 17. decembra (zjavná chyba v písaní, správne má byť 17. februára, pozn.) 2021 a senát krajského súdu vo veci rozhodol 23. februára 2021, pričom obsahom spisu okresného súdu predloženého krajskému súdu v jeho listinnej podobe na sťažnostné konanie neboli a dosiaľ nie sú sťažnostné dôvody zaslané obhajcom sťažovateľa. Pripustil, že tieto dôvody sú obsahom elektronického súdneho spisu (ESS) a jeho súčasťou sa stali 12. februára 2021, keď bola predmetná písomnosť zaevidovaná v ESS.

13. Krajský súd na základe nesporných skutkových zistení uznal, že sa v predmetnom konaní nezaoberal argumentáciou sťažovateľa uplatnenou v odôvodnení jeho sťažnosti podanom elektronicky včas pred jeho rozhodnutím, čím došlo k ústavnoprávnemu deficitu v tomto konaní. Uvedené pochybenie však podľa názoru krajského súdu nemôže mať za následok vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru, pretože namietaný postup je iba technickou súčasťou organizácie práce na súdoch.

14. Vzhľadom na uvedené krajský súd navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť a so zreteľom na tú skutočnosť, že sťažovateľ bol 11. marca 2021 prepustený z väzby na slobodu, nepovažuje návrh na zrušenie napadnutého uznesenia a ďalšie sťažovateľom uplatňované nároky za opodstatnené.

15. Pokiaľ ide o priznanie finančného zadosťučinenia, krajský súd vyslovil názor, že už len prípadné samotné vyslovenie porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru je v okolnostiach danej veci dostatočnou nápravou, keďže nižšiu intenzitu ich porušenia vidí v tom, že sťažovateľ nepredložil nové významné a zásadné argumenty na jeho prepustenie z väzby, ale opieral ich opakovane v podstate o tie isté skutočnosti, ktoré krajský súd posudzoval aj v predchádzajúcich sťažnostných konaniach.

16. Prílohou vyjadrenia krajského súdu je aj stanovisko predsedu konajúceho senátu krajského súdu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „predseda senátu“), ktorý poukázal na pravidlá pri nakladaní s elektronickým podaním, najmä pri postúpení veci súdu príslušnému na jej prejednanie, a to sprístupnením elektronického súdneho spisu prostredníctvom aplikácie, a zdôraznil, že krajský súd nemal vedomosť o predmetnom elektronickom podaní sťažovateľa, a teda nemal dôvod žiadať okresný súd o jeho dodatočné predloženie.

17. Predseda senátu s poukazom na odôvodnenie napadnutého uznesenia zhodnotil, že krajský súd sa reálne zaoberal argumentáciou sťažovateľa, ktorú prostredníctvom obhajcu podal v odôvodnení predmetnej sťažnosti podanej elektronicky okresnému súdu, a z vecného hľadiska a z hľadiska práva na poskytnutie odpovedí súdom na otázky sťažovateľa tieto odpovede boli sťažovateľovi naposledy poskytnuté v uznesení č. k. 8 Tpo 35/2020-382 z 29. apríla 2021, rešpektujúc nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 72/2021-54 z 13. apríla 2021.

III.3. Replika sťažovateľa:

18. Sťažovateľ vo svojej replike k vyjadreniu okresného súdu uviedol, že pochybenie, ktoré samotný zákonný sudca priznal, nemožno ospravedlňovať práceneschopnosťou zamestnancov, ich karanténou alebo všeobecne pandemickou situáciou, a zdôraznil, že bol obmedzený na svojej

osobnej slobode, a preto každé pochybenie okresného súdu pre neho znamenalo ďalšie predĺženie pobytu vo väzbe. Poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej nedostatočné personálne obsadenie a množstvo napadnutých vecí na okresnom súde nemôžu byť ospravedlňujúcim dôvodom a ani nezbatimujú štát zodpovednosti za organizáciu súdnictva.

19. K vyjadreniu krajského súdu uviedol, že krajský súd pred vydaním napadnutého uznesenia mohol a mal vedieť, že v elektronickom súdnom spise sa nachádza podanie obhajcu sťažovateľa z 11. februára 2021. Zdôraznil, že krajský súd nijako nezdôvodnil, prečo nepreveril obsah (listinného) súdneho spisu aj s obsahom elektronického súdneho spisu, najmä ak má vedomosť, že obhajca sťažovateľa, advokát so sídlom v Prešove, v každej jednej trestnej veci vždy odôvodnil podanú sťažnosť, keďže je to jeho povinnosťou, obzvlášť vo väzobných veciach. Sťažovateľ je presvedčený, že bolo povinnosťou krajského súdu dohľadať odôvodnenie sťažnosti v elektronickom súdnom spise. S poukazom na obsah vyjadrenia krajského súdu uzavrel, že je z neho zrejmé, že aj krajský súd pripustil, že napadnuté uznesenie je zjavne arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

20. V ďalšej časti svojho vyjadrenia sťažovateľ dôrazne odmieta závery krajského súdu, že ide o technickú stránku nevytlačenia a nezaloženia elektronického podania do súdneho spisu. V uvedenom postupe okresného súdu, ako aj následnom postupe krajského súdu vidí zásadné pochybenie a zotrváva na svojej ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu. Zároveň poukazuje na tú skutočnosť, že nález č. k. I. ÚS 72/2021-54 z 13. apríla 2021 bol vydaný po prepustení sťažovateľa z väzby a ústavný súd ním rozhodol o zrušení uznesenia krajského súdu č. k. 8 Tpo 35/2020 z 15. decembra 2020, pretože v ňom nedal odpoveď na sťažnostné námietky pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby (v poradí prvej, pozn.), preto asi ťažko uvažovať o tom, že by sa krajský súd už skôr vysporiadal s tými istými či obdobnými sťažnostnými námietkami.

21. V závere svojho vyjadrenia sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že krajský súd použil väzobné stíhanie a pokračovanie v ňom na psychicky chorú osobu a jej izoláciu, čo je nutné považovať za absolútny exces štátu a štátnych orgánov. Navyše, predmetné uznesenie, ktorým, ako tvrdí krajský súd, poskytol sťažovateľovi odpovede na podstatné otázky (č. k. 8 Tpo 35/2020-382 z 29. apríla 2021, pozn.), nebolo doručené ani jemu osobne, ani jeho obhajcovi.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

22. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov a písomností predložených ústavnému súde, ako aj s prihliadnutím na predmet konania je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie, resp. hlbšie objasnenie veci.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

23. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na osobnú slobodu a práva na slobodu a bezpečnosť spočíva v jeho tvrdení, že krajský súd sa nezaoberal elektronickým podaním jeho obhajcu z 11. februára 2021, ktorým boli doplnené

dôvody sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 5. februára 2021. Napadnuté uznesenie krajského súdu je preto arbitrárne a nedostatočne odôvodnené, pretože nereagovalo na podstatné a právne relevantné sťažnostné námietky.

24. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že v zmysle svojej konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o ochrane práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05).

25. Ústavné právo na spravodlivý proces zahŕňa aj povinnosť všeobecných súdov vysporiadať sa so všetkým, čo v priebehu konania vyšlo najavo a čo účastníci (strany) konania tvrdia, ak to má vzťah k prejednávanej veci (obdobne pozri napr. Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993). Pokiaľ súdy tejto zákonnej povinnosti nedajú zadosť, a to tým, že sa zistenými skutočnosťami alebo tvrdenými námietkami nezaoberajú vôbec, alebo sa s nimi vysporiadajú nedostatočným spôsobom, má to za následok chybu konania predstavujúcu zásah do ústavou zaručeného základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru). Právu na spravodlivý proces ďalej zodpovedá aj povinnosť všeobecných súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť a v tom rámci sa adekvátne, čo sa týka myšlienkových konštrukcií, racionálne logickým spôsobom vysporiadať so všetkými dôkazmi a rovnako aj s argumentačnými tvrdeniami uplatnenými účastníkmi (stranami) konania. V opačnom prípade dochádza k ústavnoprávnemu deficitu obdobnému neústavnosti v podobe tzv. opomenutých dôkazov.

26. Už sama skutočnosť, že sa všeobecný súd nijako nevysporiadal s námietkou účastníka (strany) konania, ktorá má súčasne vzťah k prejednávanej veci, zásadne zakladá protiústavnosť dotknutého rozhodnutia (I. ÚS 405/2020, obdobne rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 1895/08 a v ňom označené ďalšie rozhodnutia označeného súdu).

27. Napriek tomu, že uvedené tézy vychádzajú predovšetkým z interpretácie záruk upravených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nepochybné, že aj súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby (v zmysle čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru) musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru, aj keď tieto nemusia byť nutne rovnaké (k tomu pozri napr. II. ÚS 108/08, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 76/2011, I. ÚS 82/2019, I. ÚS 405/2020; De Wilde c. Belgicko, Winterwerp c. Holandsko).

28. Z odôvodnenia ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia vyplýva, že krajský súd uplatnenie riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu okresného súdu z 5. februára 2021 zhodnotil tak, že obvinený (sťažovateľ) podal ihneď po vyhlásení prvostupňového rozhodnutia *„sťažnosť, ktorú ale napriek tomu, že písomné vyhotovenie napadnutého uznesenia bolo doručené dňa 09.02.2021 obvinenému a dňa 10.02.2021 jeho obhajcovi, do rozhodnutia nadriadeného súdu*

neodôvodnil.“ Sťažnostné dôvody, ktoré elektronickým podaním predložil obhajca sťažovateľa 11. februára 2021, krajský súd v napadnutom uznesení nespomenul a ani z ďalšieho obsahu odôvodnenia dotknutého rozhodnutia nevyplýva, že by sa konkrétnymi dôvodmi v tomto podaní uvedenými akokoľvek zaoberal.

29. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia skutočne vyznieva tak, ako tvrdí sťažovateľ, že krajský súd sa s elektronickým podaním obhajcu neoboznámil, a to napriek tomu, že toto bolo nesporne v dostatočnom časovom predstihu okresnému súdu doručené. Napokon skutočnosť, že predmetné podanie bolo okresnému súdu doručené a bolo obsahom elektronického súdneho spisu, okresný súd, ako aj krajský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti potvrdili.

30. Úloha ústavného súdu teda spočívala iba v posúdení otázky, či sťažovateľom (jeho obhajcom) v elektronickom podaní uplatnené námietky mali vzťah k prejednávanej veci, pretože iba prípady ignorovania vecných námietok účastníkov konania (strán trestného konania) zaťažujú rozhodnutie všeobecného súdu nepreskúmateľnosťou a iba takéto konanie súdu je potom potrebné hodnotiť ako rozporné s právom účastníka (strany) konania na spravodlivý proces. Naopak, úlohou ústavného súdu nebolo skúmať prípadnú relevantnosť dopadu uplatnených námietok na rozhodnutie vo veci – o osobnej slobode sťažovateľa, pretože je to práve všeobecný súd, ktorý sa obsahom týchto námietok musí zaoberať.

31. Podľa názoru ústavného súdu námietky sťažovateľa (predložené prostredníctvom jeho obhajcu 11. februára 2021) spočívajúce v tvrdení o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia okresného súdu, nesprávnom právnom posúdení veci, neprimeranosti väzobného stíhania, prietáhoch vo vyšetrovaní, bránení v riadnej obhajobe prostredníctvom obhajcu a nevyhnutnosti nahradenia väzby inými prostriedkami sú otázkami, ktoré nepochybne majú vzťah k prejednávanej veci, a bolo namieste, aby sa nimi krajský súd zaoberal a dal na tieto adekvátne odpovede. Ústavný súd opäť pripomína, že nie je jeho úlohou zhodnotiť opodstatnenosť uvedených námietok v tom zmysle, či im mal alebo nemal krajský súd v konečnom dôsledku vyhovieť, resp. ich akceptovať, pretože by si takým postupom ústavný súd neprípustne atrahoval oprávnenia, ktoré mu neboli ústavou ani zákonom o ústavnom súde zverené. Z hľadiska poskytnutia požadovanej ochrany základnému právu sťažovateľa na osobnú slobodu sa ústavný súd obmedzil iba na konštatovanie, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu nereflektuje námietky, ktoré sťažovateľ ako strana trestného konania proti svojmu ponechaniu vo väzbe uplatnil a o ktorých zároveň nevznikla dôvodná pochybnosť, že by vo vzťahu ku konaniu o osobnej slobode sťažovateľa tieto nemali žiadnu relevanciu.

32. Obranu krajského súdu spočívajúcu v tvrdení, že na všetky podstatné námietky dostal sťažovateľ odpovede, poukazujúc pritom na odôvodnenie uznesenia č. k. 8 Tpo 35/2020-382 z 29. apríla 2021, ústavný súd považuje za absolútne nepresvedčivú, pretože predmetné uznesenie bolo vydané až po podaní ústavnej sťažnosti a po prepustení sťažovateľa z väzby, a ani podľa názoru ústavného súdu krajským súdom citované časti rozhodnutia nekorešpondujú s námietkami sťažovateľa v takom rozsahu, ako si to v súdnom konaní vyžaduje materiálna ochrana zákonnosti.

33. Ústavný súd ďalej hodnotí, že je potrebné prisvedčiť aj argumentácii sťažovateľa, že nedostatočné personálne obsadenie a množstvo napadnutých vecí na okresnom súde nemôžu byť ospravedlňujúcim dôvodom uvedeného pochybenia, pretože aj napriek nepriaznivej

pandemickej situácii v prípade sťažovateľa išlo o väzobnú vec a väzobné stíhanie predstavovalo zásadný zásah do jeho osobnej slobody.

34. Možno teda uzavrieť, že okresný súd tým, že podanie z 11. februára 2021, ktoré obsahovalo písomné odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa, nepripojil k listinnému spisu predloženému krajskému súdu na sťažnostné konanie, a krajský súd tým, že neprihliadol na predmetné podanie a primerane nereagoval na sťažovateľom doplnené dôvody sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, porušili sťažovateľovi ústavou zaručené základné právo na osobnú slobodu podľa v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

35. Ústavný súd napriek uvedenému nerozhodol o zrušení napadnutého uznesenia krajského súdu ani o vrátení veci na ďalšie konanie (bod 5 výroku tohto rozhodnutia), keďže sťažovateľ bol medzičasom (11. marca 2021, pozn.) prepustený z väzby na slobodu. V súčasnosti teda sťažovateľ nie je vo väzbe, preto už nemožno posudzovať dôvodnosť jeho väzby v minulosti a ani rozhodnúť o jeho prepustení z väzby. O väzbe možno totiž rozhodovať vždy iba s účinkami *pro futuro*, teda do budúcnosti, nie so spätnou účinnosťou (I. ÚS 87/04, II. ÚS 595/2012, II. ÚS 200/2019, I. ÚS 200/2021).

VI.

Primerané finančné zadost'učinenie

36. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhol priznať mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 500 eur z dôvodov uvedených vo svojej ústavnej sťažnosti. Z čl. 127 ods. 3 ústavy vyplýva, že finančné zadost'učinenie ústavný súd môže, ale nemusí priznať. Takéto zadost'učinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08, III. ÚS 623/2017).

37. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

38. Podľa názoru ústavného súdu by nebola ochrana základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu a jeho práva na slobodu a bezpečnosť účinne poskytnutá tým, že ústavný súd by iba konštatoval ich porušenie, a preto priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 1 000 eur zo strany okresného súdu (bod 2 výroku tohto rozhodnutia) a v sume 1 500 eur zo strany krajského súdu (bod 3 výroku tohto rozhodnutia), čo v okolnostiach danej veci vzhľadom na zjavné a opakované porušenie označených práv sťažovateľa zo strany porušovateľov (nález č. k. I. ÚS 72/2021-54 z 13. apríla 2021) považoval za dostatočnú satisfakciu. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia ústavný súd sťažovateľovi nevyhovel (bod 5 výroku tohto rozhodnutia).

VII.

Trovy konania

39. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 576,12 eur (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

40. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu a replika k vyjadreniu okresného súdu a krajského súdu).

41. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd a krajský súd povinné spoločne a nerozdielne uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu